

Motion

1983/84:574

Jens Eriksson och Barbro Nilsson i Visby Lån till fiskerinäringen

Genom riksdagsbeslut 1978 höjdes lånebeloppet för fiskerilån vid varje lånetillfälle från ett tak på 200 000 kr. till 1,5 milj. kr. Samtidigt höjdes den lånesumma som ställdes till fiskeristyrelsens förfogande från 9 till 25 milj. kr. Detta belopp har sedan dess legat stilla.

Lånebehovet har sedan ökat starkt beroende på kostnadsökningar men också på den relativt goda lönsamhet inom fisket som rått sedan dess, vilket påverkat lust och möjligheter att investera.

Lönsamheten är dock inte så pass hög att det går att investera i nya fartyg på den vanliga länemarknaden. De som i dag kan beställa nya båtar är fiskare som av eget kapital kan satsa mellan 25 och 50 % av det investerade beloppet och dessutom till viss del erhålla fiskerilån som är förmånligt. Detta förhållande har alltid rått inom fisket. Ingen har såvitt vi känner till kunnat finansiera en ny fiskebåt enbart på lånade investeringskapital.

Inte heller i vårt normprissystem har det gått att förhandla fram sådan lönsamhet utan de stora investeringarna vid nybygge, båtbyte, motorbyte, stora renoveringar och rationaliseringar måste till en del finansieras med fiskerilån.

Det är utan tvivel en bra kombination då man därigenom får en viss balans i lönsamheten mellan dem som har stora investeringar och dem som inte har sådana.

Lånebehovet växlar. När lönsamheten är dålig tvekar folk att investera och rationalisering och modernisering får anstå. Den svenska fiskeflottan har under de lågkonjunkturer vi upplevde i slutet på 1960-talet och mitten på 1970-talet avtappats på en stor del av sina moderna båtar. Det var nämligen de som gick att sälja till utlandet medan de gamla stannade kvar. Detta har haft till följd att vår flotta till mer än 80 % består av båtar byggda före 1950. Vi bortser då från det femtio-sextio-tal stora sillträlare som finns, huvudsakligen på västkusten.

Den svenska fångstkapaciteten kan utökas. Det finns tillgängliga kvoter som inte utnyttjas av fisk som i dag importeras – torsk, kolja, gräsej, vitling och plattfiskar av olika slag – för att nämna några arter. En utökning av den svenska fisk-fiskeflottan med fem till tio fartyg per år skulle inom några år minska importbehovet och skapa sysselsättning i kust- och skärgårdsområden. När man i dag talar om sysselsättningstillfällen för arbetslös ungdom får man inte glömma bort fisket, som visserligen är ett hårt yrke men skapar sunda och arbetsdugliga människor som kan leva i en miljö under hela året

som många människor endast får uppleva under någon eller några korta sommarveckor.

Fisket som näring har gjort framsteg under senare år. Vi har fått ett normprissystem, lånen förbättrades genom riksdagsbeslutet 1978, fiskaren kan resultatutjämna mellan goda och dåliga år, och vi har fått en trygghetsförsäkring som nästan alla svenska medborgare haft länge men fisket saknat.

Allt detta har gjort att fisket i dag är värt att satsa på mera än tidigare även om ännu mycket återstår innan fiskaren på havet kan få samma förmåner som arbetaren i land eller som t. ex. sjöfolket har. Förmodligen når man aldrig dit därför att yrkets karaktär lägger hinder därför. Men det får i många fall uppvägas av den frihet och den spänning yrket ger.

Det är en angelägenhet inte bara för näringen utan också för dem som styr vårt land att ha ett aktivt, utvecklat fiske. Förutom det vi nämnt tidigare om behovet av fisk inom Sverige och värdet av export är det nödvändigt ur folkförsörjnings- och beredskapssynpunkt. Fiskebåtarna kan under ofredstid inte bara skaffa mat utan kan användas som minsvepare och bevakningsfartyg. Värdet av att ha kunnigt folk som t. ex. kan hantera asdic för att upptäcka främmande ubåtar har ännu inte upptäckts av det svenska försvaret, men tillgången finns ändå.

Fiskerilånen är i sin nuvarande form fördelaktiga. De första två åren är ränte- och amorteringsfria och löper sedan med en ränta som utgår med 2/3 av diskontot. Man får aldrig låna hela det investerade beloppet och man använder sig vid beviljandet av fiskerilån av en s. k. trappa, vilket innebär att man får låna mera både till inköp och rationalisering ju nyare fartyget är. Upp till 80 % vid helt nya fartyg, varefter det trappas av så att inga lån utgår till köp av fartyg som är äldre än 30 år. Vid t. ex. motorbyte eller annat av ett fiskefartyg över 30 år utgår lån med högst 40 %. Den 1 juli 1983 fanns 1 334 fiskerilån och totalt fanns utlånat 112 039 845 kr. De årliga amorteringarna ligger på 8–10 milj. kr.

Man får en uppfattning om lånebehovet när man konstaterar att det i dag finns beställningar av fiskebåtar på svenska varv för 70 milj. kr. Om enbart dessa skulle erhålla lån med 80 % räcker 25 milj. kr. till mindre än hälften. Därutöver måste en del gå till motorbyten, renovering och modernisering av äldre båtar.

För innevarande år, då också 25 milj. kr. finns tillgängliga, fanns vid lånesakkunnigas sammanträde i början på december 9,5 milj. kr. kvar medan det fanns ansökningar på 25 milj. kr. Det innebär att 15,5 milj. kr. i sökta lån måste avslås.

Efter uppvaktning av jordbruksministern kommer ytterligare medel att ställas till förfogande. Av tidigare reserverade tillgängliga medel kan i bästa fall ytterligare 10 milj. kr. tillföras låneleden. Det är värdefullt även om det inte är tillräckligt. Det kvarstår fortfarande ett lånebehov på ca 6 milj. kr. trots att procenttalet på låneandelen iförhållande till investeringen ligger lågt

och stark prioritering tillämpas. Det står därför redan nu klart att för budgetåret 1984/85 måste en stark prioritering göras, även om beloppet ökas, och det är nödvändigt att lånekassan för fiskerilån förstärks, utöver de 25 milj. kr. som jordbruksministern föreslår i budgetproposition 1983/84:100 bil. 11 med ytterligare minst 15 milj. kr.

Då tillskott av lånemedel för fiskerilån leder till bevarande av arbetstillfällen för varv i Sverige och då i första hand mindre varv är det rimligt att göra motsvarande besparing under punkt 4 i bil. 12 till proposition 1983/84:100 Sysselsättningskapande åtgärder.

Mot bakgrund av vad som här anförts hemställs

att riksdagen till lån till fiskerinäringen för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag på 50 milj. kr.

Stockholm den 18 januari 1984

JENS ERIKSSON (m)

BARBRO NILSSON (m)

i Visby